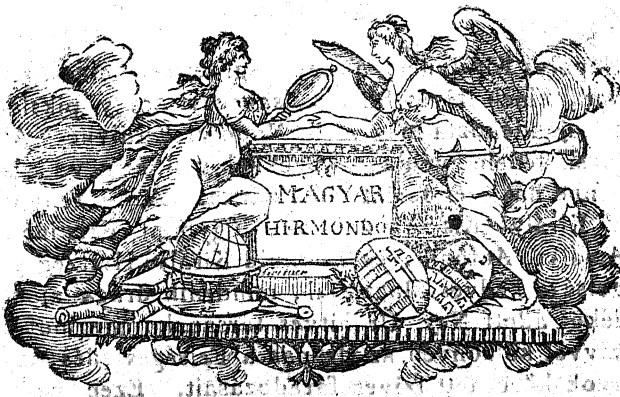

A'
CSÁSZÁRI ÉS KIRÁLYI FELSÉG'
ENGEDELMÉVEL.

Nro 5.

Költ Bétsbenn, Sz. Jakab Havának (Julius) 16-dik napján 1802-dik Esztendőben.

Bétsből.

A' Felséges Császár és Császárné Ő Felségek a' múlt kedden, (Julius 13dikán) estvéli 11 óra után érkeztek meg Posonból; másnap délre pedig a' Korona Hertzeg, és Ludovica Ő Királyi Fő Hertzegségek.

Ő Felsége méltóztatott Seb-Orvos Ney Márton Urat, (a' ki születésére nézve Magyar fi,) a' Felséges Cs. Kir. Ház körül sok esztendőktől fogva véghez vitt fáradozásaira, és ez által szerzett különös érdemeire nézve, a' Magyar Nemesi karba helyheztetni. — Ney Úr gyógyította a' F.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Nápolyi Királynét, a' nem régi terhes betegségében, kinek ſzives fáradozásait egy arany piksissel ajándékozta meg a' F. Nápolyi Királyné. A' piksis fedele gyémánt kövekkel van kirakva, 's benne hat ezer forint vólt zárva. Azon fellyül a' Királyi Kis Aſzſzonyok, úgymint Kristina, Amália, Antónia, és Leopold Királyi Hertzeg Ő Felsége kedves Magzatjai, mindenik drága ajándékot adott Ney Úr hitves társának, megindúlt ſzívvel köſzönvén az Urának a' Felséges edés Annyok körül tett ſzives fáradozásait. Ezen négy féle ajándékok állottak igen magas ezüst gyertya tartókból, aranyos, 's gyémántos nyak-ſzorítókból, és a' legújjabb ízlés ſzerént kéſzült portzellán findsákból, és ibrikekből 's a' t. A' Magyar Nemesség taksáját is, melly tizenkét ſzáz forintból áll a' F. Nápolyi Királyné fizette ki, minekutánna maga nyerte vólna ki, a' F. Királytól, gyógyítójához viseltető háládatosságának megmutatáséra. — Báró Quarin, és Stift Udvari Tanátsos Fő Orvos Uraknak is réſz ſzerént hét, réſz ſzerént tiz ezer forintokból álló ajándékot adott a' F. Nápolyi Királyné; az Udvari Inasok közzül mindeniknek 400 forintot; a' körülötte ſzolgáló Aſzſzonyságoknak sokkal többet. Közel ſzáz ezerre megy ezzel az alkalmatossággal kimutatott jele Ő Felsége jó ſzívűségének.

Az a' hír érkezett ide Westpháliából, hogy a' Pruſzſzia sereg bément a' Münsteri (Monastériumi) Püspökségbe, 's azt elfoglalta.

Magyar Orſzág.

Po'sony Jul. 14-dikén. A' múlt ſzombaton estve történt tűz által nem Gróf Eſzterházy Ne-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

pomuk János, hanem az Atsi Gróf Eſzterházy Károly Ő Nagyságának a' majorja égett el. Nagy vólt a' réműlés a' tüz kezdetekor, kivált az Udvari Bálban, mellyet oda hagyták többnyire, a' Követek, féltvén a' ſzállásokat a' nagy tüztől. Oda ſzaladtak főképpen a' bálban tántzoló katona Tiſztek, kik a' temérdek sok Katonaság között, kik erőssen oltották a' tüzet, jó rendet tartottak. — Tegnap estve hét óra előtt indúltak el innen Király és Királyné Ő Felségek, útjokat Béts városának vévén. A' Magyar Testőrző sereg új parantsolatot vett, 's itt marad a' további rendelésig. Reméljük, hogy két hét múlva újra ſzerencsénk leſz Ő Felségeket közöttünk tiſztelni.

Zemlinből Julius 5-dikén. Jussum Aga serege, és a' Belgrádi Jantsárok közt ismét véres ütközet vólt, mellyben az utólsók viſzſza verettettek, és nagyobb részét elveſztették mind embereinknek, mind a' velek vólt terékhnek. Nagy réműlést okozott ez az ütközet Belgrádban, 's a' seregek minden felől gyüjtetnek oda. Belől a' városban ſzedik a' katonát erősen, 's minden időre való tekintet nélkül viſzik valaki csak fegyvert foghat. — Miólta ezen ütközet vólt, azóta az a' híre, hogy Jussum Aga nem magáért hadakozik, hanem Pasmán Oglu ültette fel, és a' küld néki újjabb újjabb segittséget. Azt is mondják, hogy az Aga ollyan rendelést vett Oglutól, hogy Belgrádot vagy ſzép ſzerivel, vagy erővel vegye meg, 's a' Jantsárokat hajtsa hatalma alá.

Helvétzia.

Bernából Junius 20-dikán. Azok a' Svajtzer Polgárok, kik a' Tunisi rabságban vagynak,

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
Jelzet: 728.197

ezeket írták polgár Redingnek a' Respublika ez előtt vólt Landammanjának. „Az ide való Császár megengedte, hogy nyomorúságunkat, 's határ nélkül való szerentsétlenségünket újra elő terjeszthessük: már sokszor megírtuk szerentsétlenségünket, és meg is mutattad polgár Landamman küldött segíttséged által, hogy sziveden fekszik nyomorúságunk. Ennél fogva reménylettük minnél hamarébb leendő megszabadíttatásunkat is, és hogy nem engedődik meg az, hogy a' Svájtzer polgárok a' lántzok közt keseregjenek. Ezen reménységünk megújult, a' Frantzia Kommisszárius, polgár Devoize ide lett érkezésével, de a' melly ismét eltünt, a' midőn ő azt mondotta, hogy érántunk semmi rendelést se vett. Mitsoda szomorú gondolkodásokba merültünk, és melly nagy kéttségbe eséssel küszködtünk ezen szomorú hír hallására, könnyen lehet képzelni. A' legsujossabb munkával terheltetvén, minekuránna a' velünk közlött segedelem is elfogyott, minden reménység, és szabadság nélkül lévén, mit vált mit tennünk, hanem hogy a' szomorúság között epekedjünk. Ezen állapatunkban esedezünk polgár Landamman, segitsd viszsza szerezni azon szabadságunkat, melly még az oktalan állatok előtt is olly kedves. Szaggasd el rab lántzainkat, vess véget nyomorúságinknak, és vigy viszsza bennünket Hazánk kebelébe. Kénszerítünk mind arra a' mi szent, azon vitéz Eleinkre, kiknek a' vérek szabadságunk oltalmazásáért kiontatott, vigasztalj bennünket." — Ezen levél alá írták neveiket azok a' szerentsélenek, kik megszabadításokért esedeztek.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Baselből Julius 1 sö napján. Által látván a' Kormányszék, hogy kivált a' kissebb Kántonok éppen nem akarják addig bévenni az újj Konstitútziót, míg Polgár Reding, és Hirtzel, ismét hivataljaikba viszsza nem állíttatnak: ehez képest minden módokat elkövet, hogy azon nevezetes két embert, ismét a' Kormányszék mellé állíttsa. — Egygyik sem akar addig hivatalt vállalni, míg tsak a' hasonló gondolkodású polgárok nem tétetődnek Tisztviselőkké. — Nem lehet addig valami jót várni ezen ellenkezésből, míg némelly nagy embereink szívében a' köz jó szeretete, tsak a' magános tzél elérésére tzélozó szándékot meg nem fojtja, és elzébe nem jutatja a' részre hajló polgároknak ezt, hogy tsak az egygyesség vólt az, mellynek köszönhette Helvétzia egész a' Revolútzióig bóldogságát.

Német Ország.

Monachiumból Junius 27-dikén. A' Bavériai V. Fejedelem azon seregeit, mellyek a' mostanában birtokaihoz kaptsoltatándó új tartomámányok elfoglalására fordíttatnak, Generális Báró Zweybrüchen vezérli.

Ulmából Junius 30 dikán. Amaz esmeretes Iffland, tegnap előtt állott ki legelőször a' Studgart-i theatromon, és Pygmálion személlyét jádzotta, az ezen név alatt tudva lévő énekes játékból, A' Hertzeg jó ízlésének, és a' mesterségek eránt való szeretetének köszönhetjük, hogy a' híres Ifflándot itt nálunk szemlélhetjük.

Régensburgból Julius 5-dikén. Bizonyos Német Országi fő városban, egy nevezetes Familiából született Aszszonyság külön élt rendelet-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

len életű Férjétől, azért, mivel az minden józságát másokra veſztegette, nevezetesen egy Aſzſzonnyal olly belső esmerettséget vetett, hogy annak tőle egy gyermeke lett. Meghalván ez az Aſzſzony, ismét más ſzemélly után adta magát a' kikapó Férj, a' melly tsak ugyan arra vette te ſzeretőjét, hogy ſzűkebben bánjon költségével. Meghallotta egyſzer a' legelébb említett nemes ſzívű Aſzſzonyság, hogy az ő hűségtelen Férje beteg ágyba fekſzik, és hogy nem sok reménye van életéhez: megesik ſzíve rajta, hozzá jártatja házi Orvosát; sőt még többet tsinál, minden hétre 5 forintot rendel tartására, 's azt izeni néki, hogy ő kéſz örökre elfelejtkezni tetteiről, és azt fogadta, hogy gondja leſzſz a' nem törvényes ágyból ſzületett gyermeke jó neveltetésére is, és ha az jól viseli magát, reá fogja hagyni halála után minden józságát. — Ellenségeinknek megengedni, nemes lélekhez illik; roſzſz akaróinkat pedig józságunk által megſzégyeníteni olly ritka tselekedet, melly tsak egy valóságos jó embertől ſzármahatik.

Frantzia Orſzág.

Párisból Junius 25dikén. Szokásban van nálunk, hogy minden estve mulattatják az úgy nevezett Elyseumi mezőn sétáló publikumot, az oda megjelenni ſzokott ſzegény muzsikusok, kiknek feleségeik oſztán a' sétálóktól béſzedik azon jótéteményt, mellyet ki ki jó ſzántából ád. Ez előtt nem sokkal egy muzsikus, midőn egéſz 5 órától fogva 9-ig háſzontalan fáraſztotta magát, a' sétáló publikumot nem gyönyörködtető muzsikálásával, 's látván azt, hogy ehen kell néki la-

fekünni, ſzegény sorsán nagyot sóhajtott, és a' nála lévő muzsikát elakarta lökni bujában. Szomorú állapatját, mellyet ottan ottan elkövetett panaſzolkodása, másokkal is éſzre vétetett, meglátja egy Aſzſzony, és két Ifjú. Ábrázatjokat befedték, 's az öreg muzsikust arra kérik, hogy tsak egy ſzempillantásig várakozzon. Az Aſzſzony is bévonta fátyollal ortzáját, Egygyik az ifjak közzül elkezdi tsak hamar a' muzsikálást, a' kettő mellette énekel, Bámulásra indíttatnak az ott elmenők. Több több nép tódul öſzve, A' muzsika, 's éneklés igéző ſzépsége oda hívja a' sétálókat. Az Aſzſzony minden Aria után körül járja azokat, a' kik jelen vóltak. Senki üres kézzel magától el nem botsátotta. Tsak hamar 136 livra gyűl öſzve a' ſzegény öreg muzsikus ſzámára. — A' nép tudakozza: kitsodák kitsodák? Ez, úgymond egy halgató, Ellvion, (egy a' mostani leghíressebb theatromi víg darabokat éneklők közzül) ez a' Felesége, e' pedig Pradere. — A' nemes ſzívűek tsak hamar eltűntek, az öreg muzsikusnál hagyván a' pénzt, és azt ezer köſzönömre fakaſztván, ki örömében mindennek elmondta ſzerentséjét.

Párisból Junius 30 dikán. Az első Konzul meglátogatta ezen hónap 26-dikán a' Sevrében lévő portzellán fabrikát. Egy egéſz óráig nézegette az ott lévő intézetet. Azon jegyzései, mellyeket a' külömb külömbféle tárgyakra nézve tett, azt mutatják, hogy a' mesterségekhez is ért. Úgy látſzott, hogy nagy megelégedéssel ſzemlélte azon előmenetelt, mellyet Frantzia-Orſzágban, sok Nemzetek felett tettek a' mester emberek e' réſzben is: azon pedig ſzembetűnőképpen örült,

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

hogy újjabb újjabb próbák által igyekezik tökéletessebbé tenni magokat mester embereink, ezen tekinteben is. — Majd csak nem első oka a' mesterségek Francziа Országban való virágzásának az, hogy a' Kormányszék azokra is figyelmez. — Párisnak bizonyos részében, sok olyan intézetek vagynak, mellyeket mind azok betsülnek, kik a' Társaságoknak, az emberi nemzet könnyebségére, tökéletesítésére, és boldogságára intézett hasznos tzéljait gondolóra veszik. Van egy bizonyos hely, a' hol az eltévelyedett gyermekeknek gondját viselik mind addig, míg szüléik nyomokba nem akadnak; van olyan hely is, mellyben a' kis gyermekekre viselnek gondot, hogy az anyák e' miatt dolgaikban meg ne háttráltassanak. Vagyon olyan Oskola is, a' hol a' kis leánykák az olvasásra, írásra, és a' dolgosságra taníttatnak, 's szoktattatnak. Találtatik olyan hely is, a' hol a' szegényebb sorsú, mind a' két nemen lévő gyermekeket a' munkában gyakorolják, és ezért őket ruházzák, 's táplálják addig míg felserdűlnek, másutt pedig azokra az emberekre viselnek gondot, a' kiket valamelly szerentsétlenség ér hirtelen. — Nem régiben, egy olyan 32 hónapos gyermek vólt Peinture nevű helységben, mellynek a' magossága 3 lábnyi, és negyedfél hüvelknyi vólt. A' tagjai olyan tökéletesen kifejtődtek, mint egy 30 esztendős embernek. Egy Burdoból (Bourdeauxból) írt levél azt erősíti, hogy ez a' rendkivül való gyermek, a' ki felől való beszédet sokan csak költeménynek tartották, oda vitettetett. — Méltó, hogy a' természet visgálók kérdésbe tegyék magoknak, mi, vagy inkább mitsodák lehettek

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

az okai ezen gyermek tagjai', illy jókor való kifejlődésének.

Párisból Julius 2-dikán. A' Kormányszék megengedte, hogy polgár Piranesi testvérek, kik az Olasz Országi régiségekről írt szép munkáikról eléggé esmeretesek, a' Navarrai collegium neve alatt tudva lévő szélesen kiterjedő intézeteket elrendelhessék, és egy szép tudományok Académiáját állíthassanak fel a' Kormányszék költségén. Hét rendre osztatnak fel az ott tanítandó tárgyak, mellyekbe a' festésre, mettzésre, rajzolásra, építésre megkivántató tudományok béfoglaltatnak. Az Académiának leszsz egy Bibliothekája, mellybe megszereztetnek mindenféle munkák, mellyek a' szép mesterségekről való dolgokat, rajzolásokat, vagy festéseket foglalják magokban. Három száz tanúlók fogják tanúlni a' fellyebb említett tudományokat. Egy Könyvnyomtató műheje is leszsz az Académiának.

Párisból Julius 3-dikán. Polgár Carette Arrási Kereskedő, egy olly tselekedet által mutatta ki nemes szivét, mellyet nem lehett nagyra nem betsülni. Még 1794-ben megvévén egy Házájából kiköltözött Grófnak a' házát, midőn annak egy részét elbontatta, negyven ezer tallért talált. Midőn nem régiben viszsza jött a' Gróf (Brant) Familiájával együtt, a' nemes szivű Carrete, viszsza adta néki mind a' talált pénzt, mind a' házat ingyen.

Párisból Julius 4-dikén. Hersel, ama híres ég-visgáló, az ide való tsillag visgáló torony Directorának, B. Mechainak magírta azon jegyzéseit, mellyeket Május 22-dikén a' két nem régiben feltalált újj tsillagok, Ceres, és Pallás

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

körül tett, és azt állítja, hogy az elsőnek a' diametere (közepén kereſztül, az egygyik ſzélétől fogva a' másikig képzelhető linea) 162, a' másiknak pedig tsak 72 Anglus mértföld. Ebből kihozza az említett tudós, hogy azok sem nem a' bújdosó tsillagok (planéták) közzé tartoznak; mivel azokhoz képest kitsinyek is, azomban a' Nap útján, Zodiacuson is kivül vagynak; sem nem az üstökös tsillagok közzé, hanem azok közzé, a' mellyeket Asteroides-eknek, vagy apró tsillagoknak lehet nevezni.

Anglia.

Londonból Junius 25 dikén. Sokan már munkába vették, hogy Seridán ne léphessen bé a' Parlamentom új tagjai közibe: de Addington ellenébe ſzegezte magát azoknak, kik ezen mesterkedtek, és megmutatta, hogy az utóbbi négy Parlamentomokban mitsoda haſznosan forgatta magát Seridán. A' Parlamentom újj tagjai közt többen leſznek most, mint akarmikor máſzſzor, a' kik a' kereskedést minden módon elömozdítani igyekezik. A' közönséges hírek közzé tartozik az, hogy Dundás ismét belép a' Ministeriumba, és hogy az Indiai dolgokra való vígyázást magára vállalja, mellyek mostanában gondossabb ſzemeket kivánnak, mint akármikor is.

Londonból Junius 28 dikán. Azon Tanátskozás után, melly 10 órakor tartódott a' Sz. James i palotában, és a' mellyben a' Parlamentom elosz ása eránt tett végezés megerősítetetett Ő Felsége a' felső Parlamentom gyülésében következendő értelmű beſzédet tartott. „Elvégeztetvén a' közönséges dolgok, úgy tartom, illendő leſzſz

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

véget vetni a' Parlamentom üléseinek. A' hoſzſzason tartott Gyülésekben megbizonyították azt a' Mylordok, hogy mennyire ſziveken viselték a' reájok bízott dolgokat. A' tanátskozásoknak tárgyai sokra ſzaporodtak, és nevezetesek voltak, 's megvagyok a' felől állhatatoson győzettetve, hogy az alattam valók boldogsága leſzſz azon tanátskozásoknak következése." Az alsó Parlamentom gyülését pedig a' következendő értelmű beſzéddel rekeſztette bé Ő Felsége. „Az a' nevezetes segittség, mellyet az alsó Ház tagjai, külömb-külömbféle módon tellyesítettek a' P. iránt háládatosságra indítanak. Különösen köſzönöm pedig azt, hogy az alsó Parlamentom Uralkodó Házam magános költségeiben volt terheket megkönnyítette. Valamint sajnálom egy réſzről azt, hogy a' háború ſzükséges környülállásai, olly sok költséget kívántak a' Parlamentomtól; úgy más réſzről örvendek rajta, hogy míveinknek, kereskedésünknek, 's jövedelmeinknek mostani állapotjában nyilvánságos bizonyságait találom, mind annak, hogy a' Nemzet belsőképpen bővölködik, mind annak, hogy Anglia naponként jobban jobban virágzik." — Végezetre mind a' Mylordókhoz, mind az alsó Parlamentom tagjaihoz így ſzóllott Ő Felsége. „Valamint illendő dolog az, hogy az újj Parlamentom tagjai háladás nélkül válaſztassanak; úgy az én tzélom az, hogy a' mostani Üléseknek vége ſzakadjon, és újj Parlamentom gyüljön öſzve. Midőn ezen tzélomat közlöm, nem halgathatom el, melly igen megvagyok elégedve, mind a' Mylordok, mind az alsó Ház magok viselésével, A' mi mostani állapatunkb n lévő példa nélkül va-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

ló, nehézségek, erőt, bölcsességet, és olly álhatatosságot kívánnak, melly olly szembetűnőképpen fordítódott eddig is azon nehézségeknek elhárítására. — Azon törvényes, és köz bóldogságra tzélozó intézeteknek ditséretére, mellyek a' közelebbi esztendőben tétettek, a' Nemzet, mind azon könnyebbségeket tapasztalta, mellyeket azon sanyarú állapotban várhatott, mellyben azt a' Gondviselés helyheztette. Tanátskozásaink hathatósok vóltak, 's egymással megegygyeztek; mellyeket fegyvereink, és vitéz seregeink hallatlan győzödelmei segítettek; elég tevődött a' Nemzet akaratjának azon hadakozás ditsősséges vége által, mellybe elegyedtünk. Azon gondolatok, mellyektől vezéreltettetek közönséges kötelességteknek gyakorlásában, az a' szorgalmatosság, mellyel a' Haza javát munkálódtátok, arra fognak, tudom, bírni benneteket, hogy magános állapatotokban is igyekezzétek kiterjeszteni, és megerősíteni, a' békessék által szerzett boldogságot. A' mi engem illet, azon fogok lenni, hogy a' Nép mind azon haszonokkal élhessen, mellyek bennünket olly szemben tűnőképpen megkülömböztetnek, és hogy megbizonyíthassam, hogy minden rendű hűséges alatt valóimnak szerentsés állapotja, 's bóldogsága, legkedvessebb tárgy előttem."

Az alsó Parlamentom tagjai egygyezőleg helybe hagyták azt, a' mit M. Addington eleibe terjesztett azeránt, hogy Drumondnak, ki a' Szitziliai Királynál tellyes hatalmú Minister, 1700 f. sterling adódjon azon hasznos munkák leíratására, és öszve-szerzésére, mellyek a' Pompeji, és Herkulanumi omladékok között talált nevezetes dolgokat foglalják magokban.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

Londonból Junius 30-dikán. Tudva van, hogy mitsoda nagy költséget fordítanak az Anglusok a' jó könyveknek kiadására. Kantabrigiában jött ki mostanában Homérus L. Buckingham, és M. Grenville költségén, a' mellynek az exemplárja 120 f. sterling.

Batava Respublika.

Hágából Junius 24-dikén. A' Respublika elveſztette a' halál által egy haſznos polgárját, Irhoven van Dam-ot, a' Napnyugoti Indiára ügyelő Tanáts Fő Titoknokját. E' ſzedte rendbe a' Respublika mostani Konstitútzióját, 's e' javasolta Amérikában lévő Koloniákra nézve azon haſznos intézeteket, mellyek nem sokára közönségessé fognak tétetni. — A' most folyó eſztendőben, a' héring halaſzásra kievezett hajók ſzáma 168 ra megy.

Hágából Junius 28 dikán. Kapitány Henrik, a' Jó reménység Fokához evező sereg Kommendánsává tétetett, a' ki egyſzersmind tagja azon fő hadi Tanátsnak is, melly a' tengeren, és ſzárazon megkívántató hadi intézetekre vigyáz, és a' melly négy ſzárazon, és négy tengeri katonai ſzolgálatban lévő Tiſztekből, és négy Törvény tudókból áll. — Az Anglusok még a' jövő Septemberbe fognak a' Jó reménység Fokától haza felé evezni, mivel az a' legkedvezőbb hónap az onnan Európában való hajókázásra.

Hágából Junius 29-dikén. Némelly hírek ſzerént az a' tzélja a' Hannoverai Kormányſzéknek, hogy a' Hildesheimi Püspökségért, melly több más tartományokkal egygyűtt a' Pruſzſzi Udvar által fog elfoglaltatni, az Osnabrugumi

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
Jelzet: 728.197

Püspökséget adja: de ezen tserében sok nehézségek adják elő magokat. Azt is hírlelik, hogy a' Werdeni, és Hervordeni Apáturságok is (Westphaliában) a' Prusszus igazgatás alá mennének. Ha az ember Olphentől kezdvén Kakesbeck-en keresztül, az Ems vizéig Schenfeld felé egész az Aá vize torkáig egy lineát képzel: így könnyen felveheti, a' Prusszus Udvarnak eső tartományokat, a' mellyek ezen linea Napkeleti részén esnek, Münster városát is ide értvén. — Az Amsterdami levelek szerént, egy újj Konstitútziója készül a' Respublikánknak, melly szerént itt is három Kollegiumok lesznek a' birtokosok', kereskedők', és tudósokból. Úgy mondják, hogy az Elölülők olly rendelést vettek volna, hogy a' departamentomaikban lévő 40 birtokosok neveiket, kik más polgároknál gazdagobbak, küldjék bé a' Kormányszéknek.

Az Olasz Országi Respublika Konstitútziója későbben állíttatott meg, mint Franczia Országé, és a' Batava Respublikáé: de azért még is olyan formán fognak elintéződni ezen két utóbb említett Respublikákban teendő változások.

Elegyes Levelek.

Madritból Junius 13-dikán. Kikötő helyeinkben nagy készületek tétetnek, mivel az Algiri, és Tunisi rabló Társaságnk ellenséges indúlattal viseltetnek hozzánk. — Abból a' reménységből semmi sem lett, hogy az Európai Hatalmasságok, kik Amiensben egymással megegyeztek, olly intézeteket tesznek, hogy az Afrikai tengeri tolvajok, Európa déli részét ne nyughatatlankodtassák. A' Kormányszék egy Kommissziót küldött Murciába, annak megvisgálására, ha vallyon meglehet e' jó móddal, azt a'

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

még harmadik Károly által készítetett mesterséges tót újítani, melly a' körül belől lévő vidék öntözésére szolgált, de a' mellynek gátját a' víz (a' mint a' minapában közlöttük) elszakasztotta, és ez által majd 12 millió kárt tett.

Lilardier azon útazásában, mellyet a' déli tengeren még 1792-ben, ama híres La Perouse keresésére tett, (ki 1788 hajó törést szenvedett, és meglehet, hogy a' tsendes tengerben lévő valamellyik szigetbe kivetődött) következendő nevezetes leírását lehet olvasni, egy Innepnek, melly Pongatabou szigetében tartatott, melly egy az úgy nevezett barátt ság szigetei közzül. „Egy bizonyos helyen, melly az Innepre volt készítve, sok szigetbeliek gyültek össze. Minket is elhívták, hogy egy fedél alá menjünk, melly 12 oszlopokra volt rakva, és igen alatsony volt. A' földje igen szép szönyeggel volt bévonva. Egy kevés idő múlva a' Toubau (a' Király) is elérkezett két leányaival egygyütt, kiknek a' haján sok Kokus olaj volt. A' betsületből való helyet nyilván bal felől tattják ezen szigetben; mivel a' Király, Generál Dentrecasteaux-ot, a' La Perouse felkeresésére küldött második hajó Kommendánsát onnan ültette. Az említett Generális elő hozatta a' Király számára rendelt ajándékokat, mellyeket az háladatossággal fogadott. Semmi ollyan tsudálkozást nem szerzett köztök, mint egy karmazsin szinre festett piros matéria darab; mellynek eleven színét, hogy meglátták, az ott lévők tsudálkozásokban ezt kiábálták eho! eho! Jobb felől egy árnyékos, és gyümöltsökkel megrakott Ságo fa alatt 13 muzsikusok voltak. Négynek a' kezében bambus nádból való tíz lábnyi páltza volt, mellyel a' tactust verte minde-

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197

nik. A' muzsikájok ollyan forma vólt, mint nálunk a' tambura. Egy közzülök, igen rekedt hangon énekelt, és még is tsudálkozásra indította a' halgatókat. Hárman a' muzsikusok közzül, azon igyekeztek, hogy az ének foglalatját testek mozgásával kijelentsék, Egymás után többször fordúltak a' Király felé, 's a' karjaikat módoson mozgatták; néha a' fejeket a' mejjekre lesütötték, néha pedig rázták. Ez alatt a' Király egy papiros plánta belsö hártyájából kéfzült matériát nyújtott a' Generálisnak, és azt sok ditsérések között kihajtogattatta, hogy bennünket rá figyelmetesekké tegyen. — A' Király Ministerei közzül egygyik, valami italt (Kava) kéfzíttetett, mellyet egy hofzfzúkás, három lábnyi hofzfzúságú fa edénybe tettek fel. Ekkorra tartották a' muzsikusok a' legfzebb darabjokat: mellyet abból vettünk éfzre, hogy mihelyt megtsendesedtek, minden oldalról kijelentették az ott lévök örömöket. A' Minister kiofztogatta az italt, bannanás levélből kéfzült tséfzékben, és mindég nevén fzóllította azt, a' kinek adott. A' Királynak a' negyedik tséfzét adták, 's a' kik előtte ittak, nagyon ditsérték az ital jóságát. A' Leányinak nem adtak. Nem gondolván azzal a' Király, hogy a' Generális ott van, egyfzer elaludt betsülettel, 's keményen hortyogott, a' lábait kerefztbe rakta egymásra, 's a' feje tsak nem a' térdéig letsüggött. A' Királyné neve napján, némelly vele lévő leányok énekeltek, és egyfzersmind tántzoltak, kiket egy rájok vígyázó, teste mozgatásával, és hangjával serkentett." — Azt gondolná az ember, hogy a' Patriárchai Századbeli történetek ezek, holott azok a' mi érésünkre estek.

Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Jelzet: 728.197